

Hva betyr havet for oss?

Livet på jorden er avhengig av havet. Temperaturen, kjemien, strømmingene og livet i havet, er det som gjør det mulig for mennesker å puste og leve. Mer enn halvparten av oksygenet vi puster inn kommer fra havet.

Havet er ikke bare viktig for fisk og strandliv – det er helt avgjørende for at vi mennesker kan leve på jorda. Men havet er truet, blant annet av plast og forurensning fra land.

Hva føler du når du ser skilpadden svømme mot plastposen?

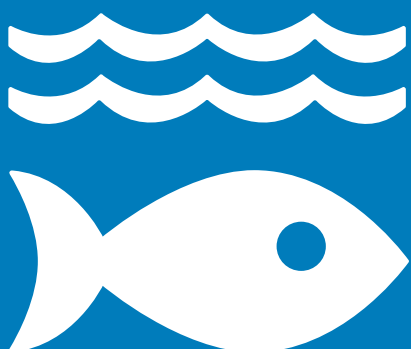
Hva bruker vi havet til?

Visste du at det også fantes havskilpadder samtidig som dinosaurene levde? De har faktisk svømt rundt i havene i over 100 millioner år! Nå er de kritisk truet av menneskelig aktivitet.

Klarer vi å redde havet?

14 LIV UNDER VANN

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan med 17 mål vi skal nå innen 2030. Mål nr. 14 handler blant annet om havet og livet under vann. Det har flere delmål, det første er:

Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning, særlig fra landbasert virksomhet, inkludert marin forsøpling og utslipp av næringssalter.

Snakk sammen om spørsmålene til venstre:

1. Hva kan gjøres for å hindre at plast havner i naturen?
2. Hvem har ansvar for at vi når FNs Bærekraftsmål – enkeltpersoner, bedrifter, politikere?

Visste du at

Verdens land har i flere år prøvd å bli enige om en global avtale for å stoppe plastforurensning – altså all platen som havner i naturen og havet.

Målet var en rettslig bindende avtale for hvordan plast skal lages, brukes og kastes, slik at vi får mindre forsøpling og mer gjenbruk.

De klarte ikke bli enige om en avtale sist de møttes, og havet tapte igjen.

Alle barn har rett til et trygt miljø

I land som Sri Lanka og India er plastforsøpling et stort problem. Det brukes mye engangsplast, og systemene for å hente søppel hjemme hos folk er dårlige. Kun en liten andel av plasten resirkuleres. Store elver fører plast og annen forurensning ut i havet og plast fra andre steder føres til strendene på grunn av havstrømmene.

Mange lokale fiskere har mistet inntekt på grunn av færre fisk, høye drivstoffpriser og ustabilt vær. De får oftere enn før fiskegarn ødelagt av søppel i havet.

Fiske er en viktig næringsvei på Sri Lanka, særlig langs kysten. Fisken er en viktig kilde til både mat og gir inntekter fra eksport, men er sårbar for overfiske, klimaendringer og tap av viktige leveområder for fugler, fisk og andre dyr og planter.

FORUT jobber for at barn skal vokse opp i trygghet. Det handler om trygge forhold hjemme, men også at de får oppfylt sine rettigheter og at de arver en jordklode de kan leve på. Det krever innsats fra lokalsamfunn, men også det internasjonale samfunnet.

Snakk sammen om

1. Hva skjer med fisk, hval og skilpadder som får i seg plast?
2. Hvordan påvirker dette oss mennesker?
3. Vil alle barn vokse opp i et trygt miljø dersom havene fortsatt fylles av plast?
4. Hvordan kan vi si at tap av arbeid og inntekt kan gå ut over barns trygghet?

Mer enn tre milliarder mennesker i verden er helt avhengige av havet som sitt levebrød.

Plasten vi ser på strender og fra land er bare en liten del av plasten i havet. Det meste synker til bunns eller føres med havstrømmer over lange avstander.

Plast og sminke – en uventet kobling

Plast brytes ikke ned i naturen, men deles ned i mindre biter over hundrevis av år. Disse små bitene kalles mikroplast og nanoplast. De små bitene blir sannsynligvis aldri helt borte.

I havet går denne prosessen saktere enn på land, på grunn av mindre sollys og lavere temperaturer. I strandsonen skjer oppbrytningen raskere, og plasten blir til mikroplast – små biter som er nesten umulige å fjerne og skader miljøet selv om vi ikke kan se dem.

Visste du at mange hverdagsprodukter som tannkrem, shampoo, kremer og kosmetikk er tilsatt mikroplast? Når vi vasker oss skylles det ut i avløpet og noe havner i havet fordi renseanleggene ikke klarer å fange det opp.

1. Hvorfor er mikroplast fra sminke og hygieneprodukter et problem?
2. Hva kan være grunnen til at produsentene fortsatt tilsetter mikroplast i produktene sine når de vet det er skadelig for naturen?
3. Bør vi ha strengere regler for innholdet i produktene vi bruker?
4. Hvordan kan vi spre kunnskap om mikroplast i sminke og hudpleie?

I Norge anslår vi at det slippes ut omtrent 90 tonn mikroplast fra kosmetikk hvert år.

Kilde: Miljødirektoratet

Vet du hvor lang tid det tar før en plastflaske brytes ned i naturen?

500 år!

